

A MI LAPUNK

Egész évre 20 korona.
Egyes szám ára 2 korona.
Külföldre 25 korona.
Megjelenik (július és augusztus
kivételével) havonként egyszer.

DIÁK- ÉS CSERKÉSZUJSÁG

Szerkesztő: SCHERER LAJOS
Társszerkesztő: TAMÁS LAJOS,
Főmunkatárs: Dr. FENYVES PÁL

Előfizetést, hirdetést, cikket,
lapközleményt Scherer Lajos
címeire kell küldeni

Lučenec, Madách-utca 11. szám.

RAKOTTYAY GYULA.

Feketébe öltözött a losonci cserkészek csapatzászlója. Szomorúság, mély gyász költözött a cserkésziük szívébe: legnagyobb jótévőjük, tiszteletbeli tagjuk, Rakottyay Gyula gyáros, minden jótékony intézmény támasza, megszűnt élni . . .

De nem! Nem halt ő meg! Igazi életét csak most kezdi meg egy jobb hazában, ahol nincs gond, nincs bánat, nincs szenvedés, csak szeretet és szeretet.

Mert Ő nagyon tudott szeretni. Szerette a családját, szerette embertársait s azokat a milliákat, amiket gyárában keresett, szétszította boldog és boldogtalan között. És amikor fáradt teste korai sírjába szállt alá, egy egész város népe kísérté el könny és virág között porlandó testét utolsó nyugvóhelyére: szeretetért szeretettel adózott.

Mert Ő nagyon tudott szeretni! Az éhezőnek munkát adott, hogy kenyere legyen. A ruhátlan befogadta gyárába, hogy keze munkájával szerezhesse meg a szükséges dolgokat a tél hidege ellen. Házakat emeltetett, hogy az árváknak, a csecsemőknek legyen otthonuk. És aki hozzáfordult segítségért, nem ment el tőle üres kézzel, vigasz nélkül. Adott, mindig adott, amíg adhatott!

Mert Ő nagyon tudott szeretni! Érezte mindig azt, hogy mily jól esik a jótét nemcsak annak, aki veszi, hanem annak is, aki adja. És az adakozásban nem ismert határt!

Szerető szívébe zárta ő a losonci cserkészeket is. Gyárában éveken át ingyen adott a csapatnak kényelmes otthont; a csapatot ő szerelte fel bőséges főző-

edénnyel s ha csak tehette — sok-sok bokros teendője között — a csapatot nyári táborában mindig fölkereste. Eljött Vichnyére, a Gyömbér alá, Zlatnóra, Dabarra, csak hogy a cserkésziük örömeiben osztozkodhassék. És amikor személyesen nem mehetett el, elküldte maga helyett a ládák és zsákok tömegét, telve mesés élelmiszerekkel.

Mert Ő csak szeretni tudott! Szerette az emberben a testvért, Isten fiát s amihez nyúlt, ott élet fakadt, alkotó, teremtő élet. Nem nézett ő vissza soha, csak előre: mennyi még a tennivaló!

És ebben a küzdelmes, fáradságos munkában felőrlődött a teste. De szeretete a siron túl is él. Sokat szenvedett, sok balsors érte nyugodni tért jóbarátunkat, de Isten látogatásai őt, a tisztát, még tisztábbá tették s megtisztult emléke most is azt suttogja: ember, küzdj, és bizva bizzál!

Mert Ő nagyon tudott szeretni! S bár tudta, látta, érezte, hogy a földön minden mulandó, de szentül hitte, hogy a szeretet megmarad örökké. És most, amikor kitárult korai sírja s amikor tőle már nem várható senki semmit: ravatalánál ott zokogott a szegény munkás, a milliomos tőkes, mindenki, akire áldó szeretete kiáradt.

Mert Ő nagyon tudott szeretni!

Scherer Lajos.

A legnemesebb internacionalizmussá kiséledező erős nacionalizmus, más nemzetek erőnyeinek megbecsülése és értékelése a saját nemzetünk megbecsülése és értékelése révén, — ez a mai összezavarodott helyzet kulcsa, akik ezt munkálják, azok a jövő emberei.
Sziklay Ferenc.

Az ifjúság és az irodalom.

Jankovics Marcell dr. beszéde a MAKK pozsonyi matinéján.

Mi az irodalom?

A nemzet örök életű lelke. Az irodalom az, ami a nemzetből halhatatlan.

Ezt legjobban igazolja a régi letűnt népek sorsa.

E letűnt népeknek kardja muzeumokban fekszik. A mi életükből por és hamu volt, ott pihen a történelem nagy temetőjében, hogy „fű kizöldül a sírhanton“. Fölötte gyászol a kék égre rajzolódva egy-egy bánatos fejfa: a letűrt dór vagy korinthosi oszlop. De a letűnt nemzet lelke él, mert ma is szuggesztív erővel hat Homerosz derűje vagy Horátius, a Carmen Carminis.

Mi a költemény? Mem más, mint egy-egy forró szívdobbanás a multakból. Ennek a szívdobbanásnak a melegségét érezzük ma is.

Melyik magyar ne látná ma is maga előtt a sárga levelek hullását, midőn Balassa Bálint „piros csizmájának nyomát hóval lepi be a tél?“

Kinek szíve ne vágyakozott volna arra, hogy öltözzön „délíg feketébe, délután veresbe, hajnal kor pediglen öltözzön fegyverbe“ — és menjen ura, Rákóczi Ferenc után nagy Törökországba . . .

Ki ne imádkozott volna Berzsenyi Dániellel azzal a hittel, hogy: „a derék nem fél az idők mohától?“

S ha a szerelem megdobbantotta egy-egy magyar ifjú szívét, nem mondotta-e el Petőfi Sándorral:

Te vagy, te vagy barna kis lány
Szemem, lelkem fénye,
Te vagy mind a két életem
Egyetlen reménye . . .

És ma hány magyar anya könyörög Arany Jánossal, Szilágyi Erzsébet szavaival:

Ki viszi
Hamarább
Levelem Prágába?
Viszem én,
Viszem én,
Hét nap elegendő,
Szerelmes szívemnek
Hét egész esztendő . . .

S melyik magyar szív nem sóhajtott még Ady Endrével:

Sokan ill a könnyek,
S a fájdalomak is mások,
Ezerszer Messiások
A magyar Messiások . . .

A magyar fájdalom feneketlen tengeréből ezer számra tudnánk igazgyöngyöket a napvilágra hozni.

Az ifjúság lelke az a húr, melyen játszik a nemzet géniusza.

Hogyha ez a húr tompa vagy fakó hangot ad, vagy pláne hamisan csendül, akkor biztosak lehetünk, hogy azt a fiatal lelket, a nemzet halhatatlanságának élő hangszerét, nem a nemzet géniusza érintette meg, hanem valami idegen, vak muzsikus, ki nem látja maga körül sem a honi föld szépségét, sem a testvérharc mosolyát vagy bánatát.

Ma a magyarság szétoszlik négy országra. Ma a könyörtelen végzet, a kifürkészhetetlen, igaztalan fátum azt a sorsot juttatta a magyar ifjúságnak, a maroknyi nemzet legékesebb virágának, fajunk élő jövőjének, mely különben csak a túlfejlődő nagy népeknek a sorsa, vagyis, hogy leadják vér- és tudás-feleslegüket a nagyvilágnak. Ma a magyar ifjúság a kenyérfalatjáért kénytelen idegen fajok zsoldosaként elmulni a munka küzdelmében, mint a világ szellemi műhelyeinek svájci gárdistája, mint az intelligencia kóborló condottieri-katonája.

Ez a helyzet százszoros kötelezettséget ró erre a szegény, a szülői fészekből szétriasztott, vándormadár-életet folytató ifjúságra.

Tovább adni és alkotni — és újra tovább adni és alkotni — ez a jelszó reggel, délben és késő éjszakáig.

Ami irodalmunkan szép és értékes a multban, váljék a magyar ifjúság imádságává, mely a sülyedő életben fenntartja őt egyaránt a párisi, a londoni vagy a prágai padlás-szobában.

Járjon körül ez az ifjúság a világban, mint az önmegtágadó prédikátor a pusztában, azzal a tudattal, hogy a szépség hitétől a sivatag homokjában is kiarjadzik az első fűszál és az első fűszálra lehull az első eső, a magyar könny — és megterem a magyar kultúra humusza és abból az égpre nyíló pálma.

A magyar ifjúság feladata mind a fájdalommas honi rögön, mind a még fájdalmasabb idegen sziklakövnön, a magyar lélek halhatatlanságát, az irodalmat megérteni és e halhatatlansági dogmát seplőtelen tisztaságban tovább adni.

Aki művelt ember létére nem rajong nemzete irodalmáért és nem törekszik azt megérteni és megértetni, csodálni és megcsodáltatni, támogatni vagy fejleszteni, gyökértelen ember.

szánandó Ahasverus, kinek nem jutott és nem juthat soha osztályrészül az otthon, a haza, a fajszeretet melege, isteni gyönyörűsége és győzhetetlen ereje.

Aki nem érzi vagy nem hiszi azt, hogy az irodalomban a nemzeti lélek varázstüzének kell átperzselni mindent, de mindent, miként a naprendszerben a nap fényének és hevének, — az szállhat bármily magasra, sohasem lesz csillag, még sas sem, hanem csak bolygó léghajó, buborék, mely elvesztette kormányosát.

Ebből az ifjúságból álljanak ki előre azok, kik hivatást éreznek nemcsak a tovább adásra, hanem az alkotásra. Az alkotás lázas órájában, az ihlet csodálatosan édes perceiben érezze az ifjúság azt is, hogy a „l'art pour l'art“ csengő, csalóka jelszavát nem a maroknyi nemzetek részére találták fel, hanem azoknak a népeknek, melyek bőségben és tengernyi sokaságban élnek és ezért messze cseng a nyelvük.

Ne feledje el az alkotó ifjúság Arany János szívének sugallatát:

De szívem azt sugja minduntalan.

Hogy a költőnek egy — csak egy hazája van

Ne felejtse el a magyar ifjúság, hogy minden alkotása csak akkor válik a nemzet lelkének, a nemzet halhatatlan részének részecskéjévé, ha alkotását átperzseli a magyar génusz heve.

Magyar ifjúság! Maradj mindenkor és mindenütt alkotó része annak az örök tűznek, melyet a teremlő ennek a fajnak ereibe ömlesztett, mert ez az egyedüli út, hogy ezer év után is még beszéljék a mi nyelvünket a késő unokák, épp oly csillogó szemü, dacos kedvü, erős hitü ifju bajtársak, mint aminők ma ti vagytok!

Faltay Miska felköszöntője.

Irta: Radványi Kálmán

Miskát én eddig haszoniatlan fráternek ismertem. De tegnap — édesapja születésnapján — olyan felköszöntőt mondott, hogy levezem előtte a kalapot s róla való véleményemet így módosítom:

— Faltay Miska nagy csirkefogó, de van benne szív és eredetiség.

Hanem kezdjük az elején, hogy szót értsünk!

• • •

Idősb Faltay Mihály letette aktatáskáját s belépett az ebédlőbe. Ott várta őt az ebéd s az egész családja. Valami titokzatos ünnepesség ömlött el a szobában s a mosolygó arcokon.

— Nos? Mi újrag: — kérdezte Faltay-papa.

Mici, Miska huga, apja nyakába ugrott:

— Apuci, itt a félévi értesítőm.

— Az enyém is, — vágott közbe Dönci, a legkisebbik.

Mindkettő szép bizonyítványt hozott haza. Mici mindig tisztajeles volt, hát most is csupa egyest kapott. Döncinek volt három kettese, a többi jeles.

Csak Miska állt keserű daccal a sarokban.

— Hát a tied? — fordult hozzá az apja.

— Én még nem kaptam meg. Az osztályfőnök úr eljön, azt mondta . . .

Faltay-papa arcán árnyék futott át:

— Ez a gyerek a család szégyene. Ugy látszik, megint baj van vele.

Minek nyújtsam a dolgot? Délután csakugyan beállított Faltayékhoz Barca tanár úr, Miska osztályfőnöke.

Kölcsonös üdvözlések, „alászolgája“, „hogyan van?“ „van szerencsém?“ „igazán örvendek“, „minek köszönhetjük a szerencsét“ „tessék helyet parancsolni“ és még néhány „szaféta“ mondat után atanár úr leült s miután megbeszéltek az időjárásról, a drágaságról, a lakáshánytról, szigorú arccal így szólt:

— Faltay uram, komoly ügyben jövök. A Miska gyerek bizonyítványát személyesen akarom átadni, hogy az egyes tantárgyak kalkulusaihoz némi magyarázatot fűzhessek.

Miska az ajtó felé ódalgott, de az osztályfőnök úr rászólt:

— Maradj, fiam, mert én a hátad mögött nem akarok semmi rosszat mondani rólad.

Miska visszaült Mici és Dönci mellé a sarokasztalhoz.

Barca tanár úr pedig kivette zsebéből a tanulmányi könyvecskét s a papa és mama elé tartotta.

— Ime, a Miska gyerek szellemének fotográfiája! Hát kérem, először is, vegyük a magyarselejtét. Ez kettes.

— Jesszusom! — riadt föl a mama. — Mit csinált ez a gyerek?

— Hát kérem, sok mindent csinált. Például radírgumit tett a kályhára, hogy ne tarthassam meg a latinórát. A mult kedden tornaóra elatt összekeverte a cipőket, úgy hogy teljes háromnegyed óráig tartott, amíg a fiúk mindegyike megtalálta a saját cipőjét. A lépcsőházban ő szervezte a „Capitólium oszromá“-t.

A papa vasvillatekintetével átfúrta Miskát, akinek igen melege volt, mégis didergett. Az osztályfőnök úr pedig folytatta:

— Menjünk csak tovább! Vallástan: hármás. Magyar: hármás. No, megjárja! Latin: négyes. Hát kérem ő az osztály szégyene. „Bellum“ szerinte hímnemű. Az igét főnévként ragozza, „igitur“-ra azt mondja, hogy szenvedő ragozás, egyes harmadik személy. A szavakat nem tanulja meg. De főként a nyelvtan, Faltay uram, a latin nyelvtan! Az ember céltalannak látja egész életét, ha

az ön fiát felelteti.

Faltay-papa megcsóválta a fejét s így szólt:

— Pedig tessék elhinni tanár úr, idehaza is folyton a latint nyújom velem! De nem figyel a csirkefogó, nem erőlteti meg az eszét. Órákig tanulok velem, de — semmi eredmény. Magam is bevallom, megérdemelte a szekundát.

Az osztályfőnök úr folytatta:

— Földrajz: négyes. Kérem szépen ez a gyermek New-Yorkot Azsiában kereste a Pamir-főnsíkon s azt mondta, hogy a Rajna a Jeges-tengerbe folyik. Aztán itt a számtan, kérem szépen, ez is szekunda. Nem tudja a kamatszámítást, nem érti az ötvényeket, nem tud ez semmit, kérem szépen. Ezért kapott szekundát. A többi tantárgyból elégséget kapott.

Még sokáig beszélgettek, miközben a mama szemében nagy könnyecsek jelentek meg. S ez — mondjuk meg őszintén — Miskát igen elkéséltette. Jobban fájt ez neki, mint a papája szúró tekintete.

Mikor Barca tanár úr elment, Faltay-papa kiöntötte minden keserűségét:

— Hát ezért vesződtöm veled! Holtrafáradtan jövök haza a hivatalból s akkor latint tanítok, számtant magyarázok s ez az eredmény! Megrövidítet az életemet.

A mama sírt és csíftotta férjét:

— Hagyd el, Mihály, nincs tehetsége!

Miskának aznap nem izlett a vacsora. Nem evett semmit.

• • •

Istenem milyen kedves ünnep a papa vagy a mama születésnapja! Mennyi szent titok lapang a családban a nevezetes napot megelőző héten!

A Faltay-család is titkos lázban volt. Közeledett a papa születésnapja. A mama zsebkenőket aszúrozott, téli kendőt kötött. Micike egy csodaszép tájképet festett a Gartenlaube egyik színes melléklete nyomán s egy bájos zongoradarabot tanult. (Nem a darab volt bájos, hanem Micike, amint tanulta.) Dönci pedig nagyszabású beszédre készült, amely így kezdődött: „Fölvirradt e szép napnak hajnala...” Igen szép volt!

Persze mindez titokban történt.

Hát Miska?

Miskával senki sem törődött. Mióta az osztályfőnök úr náluk járt, még Dönci is lenézte őt. A családi készülődések nagy együtteséből kimaradt. Sőt Micike egy alkalommal ezt mondta neki:

— Te csak hallgass, terád a papa nagyon haragszik, mert megrövidítet az életemet.

Miska kiment az előszobába, leült a sarokba és átadta magát a keserűségnek.

A keserűség pedig éles karmait belevágta a szívébe és marta. Elgondolta, hogy édes apja alig szól hozzá. Edesanyja szomorú, mikor megcsókolja. Testvérei nem avatják be őt terveikbe. Pedig de szeretne örömet szerezni édesapjának. Szeretné őt kiengesztelni.

Aztán az eszébe jutott, amit az apja mondott a bizonyítványosztás napján:

— Megrövidítet az életemet!

Nagy szégyenérzet fogta el:

— Hogy álljak oda édesapám elé a születésnapján és hogy kívánjak neki hosszú, hosszú életem én, aki az életemet megrövidítet? Mici is rámpirított. Igazuk van!

Miska magányos töprengéseiből késő este vergődött elő.

Nem szólt senkinek, de ő is készült valamire. Edesanyjának fellünt, hogy minden idejét a kis szobában tölti. S az is meglepte a mamát, hogy Miskát újabban valami szelíd nyugalom szállta meg.

— Talán verset vagy beszédet tanul a születésnapra?

Meg is kérdezte őt egyszer:

— Miska fiam, készülsz valamire? Látod, ez szép főled!

— Igen, csinállok valamit.

— Mit, édes fiam? — kérdezte a mama kedves kíváncsisággal.

De Miska zárkózott maradt:

— Majd meglátja, anyus.

Minek húzzam tovább a dolgot?

A nagy nap elérkezett.

Reggelineél a papa az asztalon találta a keztyűt, az aszúrozott zsebkenőket, Micike festményét — s boldog volt. Hát még amikor Mici elzongorázta kis tudományát, Dönci meg mélyen meghajította magát s harsány hangon zengte: „Fölvirradt e szép napnak hajnala...”

Mikor Dönci befejezte szónoklatát, előállt Miska.

Az egész család feszült figyelemmel leste, milyen felköszöntőt fog majd mondani.

Miska pedig meghajította magát s elkezdte:

— Edes jó apuskám! A latinban a nevészóknak öt alakjuk van az összes mondatrészek kifejezésére és pedig úgy az egyesszámban (singularis), mint a többesszámban (pluralis). Ezeket eseteknek (casus) nevezzük. Első a nominativus, vagy az alanyeset, második a tárgyeset, vagyis accusativus, harmadik a dativus, a negyedik a genitivus...

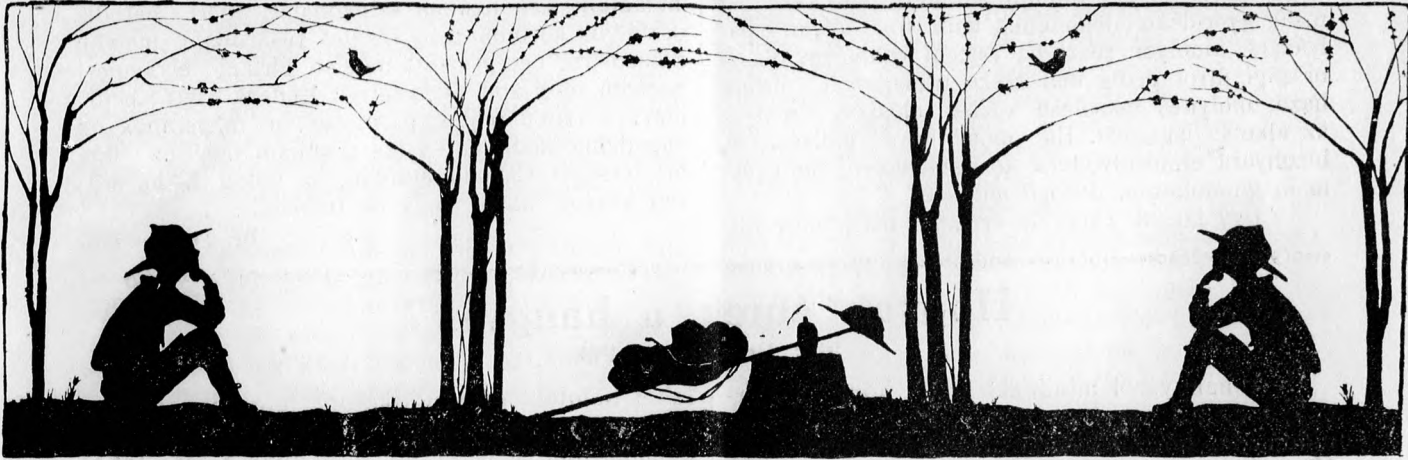
Es Miska elmondta szóról-szóra mindazt, amit a latin nyelvtanból az első félévben végeztek.

Azután fölmondta, — dehogy is! — valósággal eldarálta a számtan összes szabályait, majd áttért a földrajzra.

Hanem mikor Európa folyóit kezdte elsorolni, akkor már a sirás fojtogatta a torkát. De nem csak ám az övét, hanem a papáét és a mamáét is.

Dönci meg Micike érezték, hogy az ő születésnap ajándékuk és felköszöntőjük eltörpül Miska felköszöntője mellett.

Es idősb Faltay Mihály boldog szeretettel ölelte szívére Miska fiát.

F. J. P.

Két jó barát beszélget.

— Könnyű neked bátyám, te olyan könnyen irsz, mintha csak beszélgetnél. De nekem inamba száll minden bátorságom, ha iráshoz látok. Hiába határozom el, hogy no, most erről meg erről fogok írni, — abban a szempillantásban, ahogy a papirost magam elé teszem... Te bátyám!...

— Mondd ki hát!

— Kergetett-e már téged böszült bika álmodban? És egyszerre csak földbe gyökerezett a lábad, ugye? Futni szeretted volna, de nem lehetett... Én már álmodtam ilyesmit, mondhatom, csudarul éreztem magam akkor. Látod, éppen így vagyok az irással is. Írni szeretnék megmarkolom a tollat és mielőtt még elkezdeném, egyszerűbe... véget ér minden tudományom.

— Értelek, kedves pajtás, hogyne értenélek. Hiszen kergetett már engem is megvadult bika, még pedig nem is álmodban, hanem a valóságban. *Iskolai dolgozat*, így hívták az én félelmetes üldözőmet és mondhatom, hogy Philemonnak és Baucisnak sem volt jobban gyökeret a lába, mint az enyém, amikor félelmetes ellenségünk az osztályra tört. Csakhogy Philemon és Baucis valamivel boldogabban fogadta ezt a metamorphosist, mint a III. A osztály, melynek Jupiter tonansa abban az időben Zombory tanár ur volt. Bizony egy felév alatt három tollat is elkoptattam én akkor, de inkább csak a másik végét, tudod azt, amelyiket rágni lehetett.

— Jaj de furcsa! Hát te nem tudtad elkezdni a dolgozataidat, bátyám? Én azt hittem, hogy te már kis korodban is olyan szépen tudtál írni, mint most. És ha levelet kellett írni, azt sem tudtad elkezdni?

— ...

— No mondd, de igazán.

— Kedves barátom, egyszer már emlékeztetlek arra, hogy nem olyan ördögös mesterség a levélírás. Nem kell hozzá egyéb, mint jó szív, meg egy kis igyekezet.

— Jó szív! Te mindig csak a jóságot emle-

geted, bátyám! Mintha bizony jósággal lehetne dolgozatot írni.

— Pajtás, ne tüzelj, főként pedig ne csavard el szavaim értelmét! Természetes, hogy a jó szívvvel nem lehet várat ostromolni, de igenis lehet erős akarattal. Némi fáradsággal, jó igyekezettel megtanulhatsz az írás mesterségét. Értsd meg öcsém, nem akarok én író nevelni belőled, csupán azt szeretném, hogy gondolataidat írásban is tudjad kifejezni. A hanyag, vagy zavaros stílus lelki szegénység jele.

— Tanulnék én szívesen, de hogyan? Van-e olyan könyv, amiből írni tanulhat az ember? Ki tanított rá téged, bátyám? Ha megmondod —

— Persze, hogy megmondom. De igérd meg, hogy gondolkozni fogsz azon, amit mondok.

— Itt a kezem.

— Ez aztán derék. Az írás mesterségét nem lehet könyvből megtanulni. Tanítót sem igen találhatsz, aki a fejedbe verje. Itt is áll az igazság, *gyakorlat teszi a mestert*. „Engem harmadik gimnázista koromban a magyar nyelv tanára tanított erre. Gyakran tartott nekünk előadást arról, hogy olvasmányainkról vezessünk naplót.

— Rajtam kívül a III. A ban senki sem fogadta meg a tanácsát. Jól emlékszem, éppen a dolovai nábob leányát olvastam akkor. Mindjárt nekiültem az írásnak és egy tollszár elpusztítása után megszületett első művem, Herczeg Ferenc színművének tartalmi ismertetése és kritikai méltatása. Utána a Falu jegyzője került sorra. Ebből a szép gondolatokat is kiírtam már. Lassanként belemelegedtem a munkába. Jókai műveiből vett idézetek után azoknak a színműveknek címe következett, melyeket abban az évben szabad volt megnézni. Később német és angol feljegyzésekkel is megpróbálkoztam. Úgyeltem a stílusomra, a dolgozatírást nehez, de szent feladatnak tekintettem. Mindentféle noteszben fióknaplót nyitottam és annyiszor olvastam bennük,

hogy szinte betéve tudtam minden sorukat. Az ujság gyermekmellékletének nem volt olyan pályázata, amelyen részt ne vettem volna, egy olaszországi utról pedig már igazi utinaplóval tértem haza, melynek masolása közben először éreztem az alkotás izgalmát. Ha most újra elolvasnám, bizonyára elmosolyodnék kezdetleges rajzom gyermeki gondolatain, döcögő stílusán.

Úgy látszik akkor is éreztem már, hogy tul-

haladtam első naplóm színvonalát, mert hatodik osztályos koromban új lüzetet vásároltam, melybe nemsokára beragasztottam első hírlapi cikkemet. Sorsom meg volt pezsételve: írődeak lett belőlem. . . . Latod pajtás, parancsolham magamnak és engedelmeskedtem. — így tanultam meg az írás mesterségét. Csináld utánam, ha tudod. És ha erősen akarod, akkor hogy ne tudnád! . . .

Dr. Fenyves Pál.

Hogyan élnek a hangyák?

Írta: Dr. Greguss Pál.

A hangyáról mindenki tudja, hogy a szorgalom és a takarékoság mintaképe. Az is köztudomású, hogy a hangya csoportosan nagy társaságban él. De hogy egy ilyen hangyaállamnak a belső élete milyen csodálatos berendezésű, arról már sokkal kevesebben tudnak. Éppen ezeket a kevésbé ismert dolgokat akarom szóvá tenni A Mi Lapunk olvasói előtt. Előre is hangsúlyozom, hogy amit el fogok mondani, az mind figyeléseken alapuló igazság.

A hangyatársadalomban rendszeren 3—4 féle egyén van. A *hímek* és *nőstények* egyedüli munkája a faj szaporítása, míg a háztartási teendőket a *dolgozók* és a *katonák* végzik.

A hímek a hangyabirodalomban nagyon alárendelt szerepet játszanak. Agyuk kicsinysege miatt annyira buták, hogy néha még enni sem tudnak maguktól, sőt még a táplálékot sem ismerik meg, aminek következtében sokan éhen pusztulnak. Szemük azonban jól fejlett, ami érthető is, hiszen a nászrepülésnél nekik kell észrevenni a repülő nőstényeket. Számuk csekély egy-egy fészekben.

A nőstények feje közepes, potrohuk a termékenyítő folyadék befogadására fejlett; itt van a pétéfészkek is. A nősténynek csakis az állam megalakítása idején van jelentősége és vezető szerepe, később háttérbe szorul, mert az állam vezetését a dolgozók veszik át. Egy-egy fészekben szintén kevés van.

A dolgozók és katonák vannak a legtöbben. Ezeket nyugszik a közönség jóléte. Testük amazokénál jóval nagyobb, fejök óriási, agyuk igen fejlett. Tapogatójuk érzékeny, szájrészük hatalmas és erős. Nagyságuk aszerint változik, hogy milyen a belső munka az államban. Egy amerikai hangyafaj kapuőr katonája pl. sokkal nagyobb, mint egy belső takarító munkás. Ez a faj ugyanis fában él. A fa belsejében levő fészekben csakis egy kerek lyukon

lehet bejutni. A kapuőr-katona feje éppen akkora, mint a nyílás, emellett olyan színű és rüpacsos, mint a fa kérge, úgy, hogy a fej tökéletesen elzárja a bejáratot; a szín és rajzolat pedig teljesen a fa kérget utánozza.

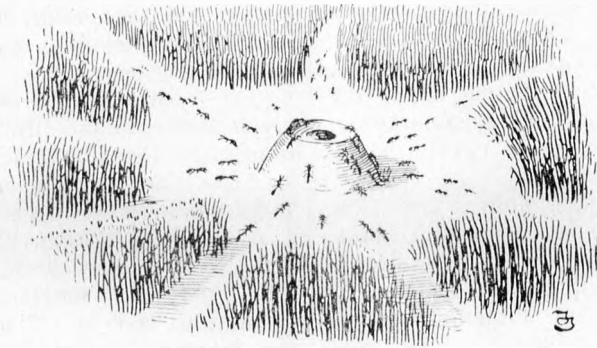
Ha az „élőkapun“, a katona fején, szalmaszállal vagy más kis tárggyal „kopogtatunk“ a katona meg sem mozdul, ellenben ha egy fajtájabeli munkás csápjaival a „fitkos“ helyre üt, a katona tüstént visszahúzódik s beengedi a hazatérő társat. A belső takarító munkások ennél jóval kisebbek. A nagyobbak mindig a nehezebb testi munkát végzik, pl. a leveleket tartják, míg a kisebbek csupán felaprózzák és elhordják. A kisebbek általában a fészekben dolgoznak s csak néha járnak ki a szabadba, míg a legkisebbek, különösen a gombakéteszek a fészket sohasem hagyják el. A vadászó és rabló hangyák dolgozói különösen nagyok, de ezeken is a csáp és a fej a legfejlettebb.

A dolgozók munkája főleg négy dologra szorítkozik: 1. *fészkeképi-*

tés, 2. *ivadék gondozás*, 3. *élelcségszerzés* és 4. *védkezés*.

Fészkeképités.

Alig van anyag, amit az építésre fel ne használnának; alig van forma, mit ne utánoznának; nincs oly eldugott hely, melyre rá ne találnának. Fészük néha csak gyűszűnyi; más-kor pedig akkora, hogy ahhoz képest az egyiptomi piramisok is csak szerény vakondtúrások, ha az építők és munkájuk arányát vizsgáljuk. (A Szinyec-hegyen egy három méteres hangyaboly van! Szerk.) Egyik rág, másik ragaszt, harmadik és negyedik fon vagy tapaszt. Némely hangya szövö a fészket. Szövőmirigyük azonban csakis a lárváknak van. A munkások tehát a lárvákat állkapcsaik közé veszik, elcipelik a kiszemelt helyre és az összeszövendő levelek

A maggyűjtő hangyák.

szélére helyezik. A lárvákat azután fonáleresz-tesre ösztökélik. A lárvákból mint valami se-lyemhernyóból nyulik a fonál. A fonók úgy a levél alsó, mint felső oldalán sorjában állanak s kölcsönösen segítik egymást fonálhúzás és ragasztás közben. A fonál a levegőn megszárad és az így összevarrt több levél a hangyák lakó-helyéül szolgál.

Ez a hangya tehát az építésre éppen úgy fel tudja használni a más állatból származó fonálat, akárcsak az ember. Néha azonban a dol-og könnyebbik oldalát veszik s egyszerűen a szomszéd hangyabolyból elűzik az ottlevőket, — ha ugyan tudják. Ilyenkor aztán — aki bírja marja! Megtörténik az is, hogy egy alkalmas fészékért évekig tartó háboru folyik a versengő felek között. Egy-egy ilyen harc igazán izgató. Ha pl. a vörös hangyák egyik csapata a fekete-szürke rabszolgatartó hangyák fészékéhez köze-ledik, a fekete őrszemek, melyek az ellenséget észrevették, visszasietnek a fészékbe, ahol erős csáp-kopogatással (ez az őcsáp-beszédük) ijedi-ségüket közlik az utjukba akadó társaikkal és ha kevesebben vannak, mint a támadók, meg-adják a jelet az általános menekülésre. Erre aztán megmozdul az egész állaru. A lárvákat és a bábokat a felső kamrákból az alsókba viszik és ha az ellenség oda is bejutott, a fészék el-lenkező oldalán a lárvákkal és bábokkal együtt hanyathomlok menekülnek a szabadba, hogy magukat és a bábokat megmentsék. Szégyen a futás, de hasznos! Néha azonban felviszik a harcot és visszaverik a betolakodókat. Előfor-dulhat az is, hogy látszólagos békét kötnek.

Néha ugyanabban az államban két külön-böző faj él együtt. Ez a barátság azonban nem tartós, mert amint az egyik számra nézve erő-sebb lesz, vagy elűzi a másikat, vagy pedig rabszolgájává teszi. — Az is megtörténik, hogy bizonyos körülmények között két boly (állan) valóságos szövetséget köt egy harmadik ellen.

Ha azonban valamelyik dolgozó egy alkal-masabb új hazát fedezett fel, akkor az egész állam a rabszolgákkal, lárvákkal és eleséggel együtt fel-zedelőzködik s elindul az új hazát elfoglalni. Valóságos „népvándorlás“ az ilyen menet.

A fészék belsejében a legnagyobb rend és tisztaság van. Néhányek a fészékben külön istállókat, magtárakat, mások valóságos gomba-házakat építenek. Ezek az építmények folyosók-kal vannak egymással összekötve. A kamrák és folyosók falát vagy kitapasztlják, vagy pedig kis homokszemekkel kikövezik.

Az ivadék-gondozás.

Az ivadék-gondozás a hangyatársadalom legfontosabb munkája. Az an-ák feladata csu-pán a pete lerakása. A peték gondozásával a munkások foglalkoznak. Kisebb-nagyobb cso-portba rakják, majd állandóan nyalogatják a pe-

téket, miáltal azok gyorsan nagyobbodnak. Szor-galmas nyalogatás után a petékből lárvák lesz-nek. Ezeket nagy odaadással etetik, tisztítják és olykor-olykor új fekvőhelyre hordják. Megköny-nyíti a munkát az, hogy a lárvák testén apró horgocskák vannak, melyek segítségével bele-kapaszzkodnak az ápolók testébe.

A lárvák tápláléka édes ital, de lehet szilárd anyag is, melyet az ápolók eléjük helyez-nek. A lárvákból bábok lesznek. Ezeket is tiszta kamrákba, esetleg nagyobb kupolákba hordják. Meleg napokon még napfürdőre is kiviszik, ahol állandóan forgatják, nyalogatják, nyomogatják őket. Este pedig, amikor a levegő lehül, a mé-lyebb kamrákba viszik valamennyit. Tehát való-sággal szanatóriumi kezelésben részesülnek a lárvákat. Amikor pedig elérkezett az ideje, hogy a kész fiatal hangya a báb-burkot elhagyja, a dolgozók mint valóságos „bábák“ segédkeznek nekik. Lerágnak a burok falát s kiszabadít-ják a fiatal hangyát. *Ezt az egész munkát külön e célra nevelt ápolónők végzik.* Rendkívül ügyel-nek arra, hogy a bábok meg ne fázzanak és meg ne penészedjenek. E végből a kamra bel-sejében található penészgombákat kipusztítják. (Folytatjuk.)

Mikulics mozizik.

Írta: Szombathy Viktor.

A tízperces szünet hangulata különösen forró volt. Az egész osztály egyöntetűen bent maradt a teremben s izgatottan lesték Mikulics legujabban beigért nagy szenzációját, a mozit.

Mikulics, — mint ő magamagát nevezni szokta, a Mester, — legujabban mozira adta vig fejét s a deklinációk, hatványozások és Na-poleon nagy csatáinak szomorú iskolai világából a kedélyesebb moziba menekült s alig telt bele pár hét, miután zsebpenze bánatos maradékai is elúsztak Chaplin, Harold Lloyd, Tom Mix és Harry Piel mindent fölemészítő filmjein, ő maga is kész moziszinésznek érezte magát s ebbeli tehetségét nem sajnálta az osztály előtt is be-mutatni.

Írtózatosan feszült várakozás. Mindenki megfeledkezett a közeledő latinóra gyötrelmei-ről és rettentéses lázas érdeklődéssel kísérték Mikulics minden mozdulatát. Nem lehetett csa-lódni. Mikulics minden mozdulatát. Nem lehetett csalógni. Mikulics tökéletes volt mindenben. Természetesen voltak némi hibái a conjugiatiók és a francia rendhagyó-igék családjá körül, de ez az ő nagy művészetére nézve igazán nem vet árnyékot. Sőt! Maga Mikulics Mester szokta állítani, hogy például Napoleon nem is tudott tisztességesen franciául, mégis megnyerte a fél-világot...

Tehát: első szám. A mester mint cow-boy!

Halálos csend. Ehez hasonló csak a mult-kori görög-órán volt, mikor egeret tettek a ka-

tedra alá.

Mikulics fenséges pózban mászott fel a pódiumra. Négykézláb.

— Ez a eow-boyok híres lova, — jelentette ki ő maga egyszersmind, mert ő volt az élőszáju mőzifelirat is.

Néhányat ugrott, nyerített. Derűtlenség. Aztán hirtelen kétlábra ugrott és harcias üvöltéseket hallatott.

— Sziú-indiánok támadása a Medveölő wigwamja ellen! — szólt a felirat.

Rettenetes dübörgés, ordítás, porfelhő és nyerítés. Mindezt a Mester egyedül! Némely vérmesebb fiu már szintén közbe akart avatkozni, tettlegesen, de a Mester rövidesen más pózt vett föl, még mielőtt a bikatorkú Kovács belemelegedett volna a játékba.

— A Mester mint detektív, — ordította Mikulics, magáról szólva.

Pipa, pápaszem, detektív-sapka, ravaszarc, sunyi szem, görbült test, hajlott nyak: egy pillanat műve. Mint a szaglászó kopó, — mozgott a pódiumon a Mester. Kitűnő volt. Erre már tapsot is kapott. Igazán nagy taps volt, sajnós, tulhangos is, így hát elnyomta a becsengetés zaját.

Mikulics még a hőszercelmes fiut és Chaplint adta elő, majd egy végüvöltéssel díszes állásba vágta magát s egy otthonról elcsent hatalmas lepedőbe burkolta testét.

— Befejezésül a végső szenzáció, a Mester, mint Julius Caesar! — harsogta.

— Ave Caesar!

A világtörténelemben nem volt oly döbbenetes pillanat, mint ami most következett.

— Ave Caesar, professores te salutant! — ismételte még egyszer Kozma tanár ur az ajtóban.

Mert ő volt. Nem lehet azt mondani, hogy lecsapott a bomba, mert Caesar idejében csak kőhajító gépekkel viaskodott a sereg. Mondjuk tehát: elzugott a nagy nyíl...

Mikulics dermedten állt. A lepedő ijedt hullámokat vetett a testén, ahogy reszketett.

— Scisne latine, ó, illustrissime? — állott végtelen tisztelttel a tanár ur az ajtóban.

Mikulics valami különös fisztulázó hangon válaszolt.

— Tessék?

— Á, Julius Caesar magyarul is tud? — örvendezett a tanár ur s felment a katedrára.

— Talán beszélgecsünk egy kissé... —

biztatta a Mestert.

Mikulics leszédült szinte a dobogóról. A lepedővel küzködött.

— Talán méltóztassék fennhagyni, hadvezér ur, avagy színművész ur! a lepedő meg a mozi ugyis együvé tartoznak...

Ott citerázott Mikulics a lepedőben. Igen sajnálatos Caesar volt.

— Nos, ön, ki oly jól érti a nemes latin nyelvet, Caesar ur. lesz szíves talán a mai leckét simán eldudorászni nekün'. Lehetőleg latinosan...

— De tanár ur, én...

— Talán latinul kérem...

Mikulicsról lehullt a lepel. Ott állt ingujjban a pódium előtt Némely gyalázatosak nevetni kezdtek. Egyedül a tanár ur maradt szigoruan komoly.

— No, Caesar ur...

Tessék movizni...

Mély csend.

— Gyerünk, művész ur, a közönség türelmetlen...

— Mi volt ma leckére?

Hallgatás.

— Úgy, ön azt se tudja?

Kinos csend.

— No, tessék, művész ur, gyorsan. Ön movizik, én meg majd kurblizom a gépet.

S kivette zsebéből a noteszt és sietve fel-

kurblizta az M. betűnél.

— Majd én rendezek, ön játszik, — folytatta Kozma tanár ur.

— Tanár ur kérem... nyögött a Mester.

— Fog, vagy nem fog?

— Nem tudok... Nem készültem...

— U-úgy? Egy hadvezér, aki nem készül? Egy művész, aki nem foglalkozik a tárgyával? Köszönöm. Mehet!

És a négyes bekurblizódott.

Mikulics bánatosan húzta maga után a lepedőt. A nagy művész belesült a szerepébe. Kozma tanár ur utánaszólt még, szinte mentegelve magát:

— Bocsánat, én jól rendeztem. Ön kapott lámpalázat, Mester.

Mikulics bánatosan legyintett a kezével. S csak ennyit szólt csendesen:

— Ave, Caesar! Morituri te salutant!

Útban hazafelé.

Kaisz Ernő VIII. o. tan. pályanvertes fényképfelvétele.

„Többet ér, ha az ember a munkájából él, mint a nevéből. Mert aki csak a nevéből él, nem élhet a nevének. Az élet hosszú, a név kurta, hamar elfogy.”

Mikszáth Kálmán.

Meghalt egy cserkész... *)

„Fiam! miért cselekedtél így velünk?

Ime atyád és én bánkódva keresünk téged.“

Lukács 2,49.

Kedves Fiuk!

Kosztolányiék keresztény, magyar családját, a komáromi főgimnáziumot és a Jókai-csapatot karácsonykor nagy gyász érte: meghalt egy jó fiu, egy volt szorgalmas tanuló, egy jellemes ifju: Kosztolányi Gyula, a gimnáziumnak legutóbb leérettségizett növendéke, a cserkész-csapat lelkes segédtsíztje.

Ha egy államférfiu hal meg, hasábszámban írják róla az ujságok, mert ez így szokás. Ha egy író kezéből a halál kiveszi a tollat, vagy egy költő leteszi a lantot, az akadémiai szónokok u. n. emlékbeszédeket mondanak fellette, mert ez így illik.

Kosztolányi Gyula nem volt államférfiu, sem híres költő: s én mégis most megemlékezem róla. Miért? Azért, Kedves Ifjak, mert tanuló társatok volt, hű jóbarát, kedves cserkészbajtárs. Azért kell róla megemlékeznünk, mert körötökben kitépte ugyan a halál, szívetek mélyén ellenben most is ott van, él közöttetek s korai halála gondolkodóba ejt benneteket. S méltán!

Nagy dolog a halál, mély titok! Ugye ti nagy dolognak tartjátok azt, ha egy győző hadvezér bevonul a fővárosba és triumfust tart? Nagy esemény előttetek, ha egy költőt az akadémia megkoszoroz s felnyitja előtte a halhatatlanság pantheonját. Mindennél azonban sokkal, nagyszerűbb, százszorta fényesebb az, ha egy lélek áthalad az örökkévalóság kapuján s nem, mind Amundsen, csak az északi sarkra tör, hanem a másvilágba vonul, a szellemország részesévé lesz, az Istennel egyesül. Ez történik az emberrel, amikor meghal.

A halálhír megdöbbenítő fenség hatásával van lelkünkre különösen akkor, amikor a halott éppen közülnk való, amikor olyan valakit kell a hideg sírba helyezni, kinek viruló ifjusága sok gyümölcsöt ígért! Mi, ifjak, kevés halott láttára esünk át oly lelki tisztuláson, katharizison, mint éppen az ilyen hozzánk hasonló ifjui élet elhamvadásakor. A lelkek őszének lehelletét érezzük ilyenkor, a mosolygó nap fénye helyett a szigorú Isten-arccal találjuk magunkat szemben. Jól van ez így: a lélekarhang erősíti bennünk a jót, a halál fájdalmas gondolata helyesen élni tanít bennünket.

Lelki tisztulástok azonban nem volna teljes, ha még egy kérdésetekre nem felelnék, melyet szomorú arcotokról leolvasok! Az isteni Gondviselés e rendkívüli intézkedése kérdést

*) Ezt a gyászbeszédet Biró Lucián v. cserkészpáncsnok mondta Kosztolányi Gyula volt cserkészsegédtsízt felett a komáromi főgimn. ifjuságának emlékünnepe.

szóllaltat meg a halál erejével szemben magát lesújtótnak érző lelketekben: Érdemes volt neki élni? Kárba vesztett minden fáradsága, önnevelése? Nem céljavesztett élet volt ez?

Kedves F. uk! Ha az életet a hosszúság méreteivel értékeljük, akkor valóban egy ifju ember halála kiábrándító, lehangoló jelenség. Az életet azonban a mélység dimenziójával, méretével kell mérni s ha a korán elhalt életet így nézzük, akkor Ő is sokat élt: Kosztolányi Gyula lelkét e földi élete alatt mindig az örökkévalóság gondolata vezette, ez az örök világgosság fényeskedik neki most is, azt bizony remélhetjük. S akkor célját elérte a futást jól bevégezte, nem élt hiába!

Az élet Nála nem öncél volt, hanem a jellem iskolája s ut az igazi haza felé a mennyei Atyához. A halál is így csak átmenet, kapu, melyen mindenkinek át kell mennie. Jó munkát végzett egész életében: a jól végzett munka bérért íme korábban akarja megadni neki az Úr!

Gyászoló iskolatársak, bánatos cserkészbajtársak! Így gondolkodjatok a nyitott sír felett s akkor nektek Gyula rövid élete nem derékbatört sudár lesz, hanem a jó Isten kertjében a legszebb lilionszál — éppen olyan fehér, mint a zászló, melyet a csapatnak az ő áldozatkészsége adott s olyan aranyos és ép, amilyent a szíve felett viselt.

Az Úr adta ezt a jó fiut, az Úr elvette: legyen áldott az Ő neve!

Komárom, 1926 jan. 10.

Biró Lucián.

osztályfőnöke és volt páncsnoka.

Az öntudatos magyar ifjuság ünnepe.

Pozsony, 1926. I. 3.

Az olcsó megalkuvásokat nem tűrő, komoly belső harc és a végérvényes testi-lelki kialakulás forrongó szakában segítő, belülről irányító új érzést csiráztat ki a cserkésznevelés a rábizott fiuban. Ez a forradalmi új érzés a belőlünk életbe kívánczó erőértékek különös tudata: *sajátmagunknak, mint a biztos javító jövőnek átlismerése*. Sok esztendő kell, hogy az öntudatos ifjuság eljusson az életbe. A cserkésziességgel társadalmunk még sokáig nem itatódik át. De a cserkészi ideál lassan-lassan mégis csak belesodródik az emberiségbe. A csapatok egyre több és több cserkészbembert szolgáltatnak az társadalomnak, akibe maguk hozzák az ideált és már átültették a gyerekkoruk és kamaszéveik cserkészetét a fiatalemberéletükbe is. A cserkészsze megérkezett a magyar főiskolásokhoz. Amikor a Prágai Magyar Akadémiku-

sok Keresztény Köre az új esztendő elején Pozsony város magyarságához fordult segítségért: támogassák a messze idegenben sokat nélkülöző magyar diákságot, — az egyesület vezetősege, mely a köztársaság egész főiskolai magyar diákságát képviseli, büszkén hivatkozott a cserkészzel való barátságára, a lilium megváltó erejébe vetett hitére: a Vigadó disztermében rendezett jótékonycélu ünnepet az *öntudatos magyar ifjúság eszméjének* szentelte s azzal az ígérettel nyerte meg a magyar szíveket: javulást hozunk! az erőnk új és tartós, mert büszkén, lelkesen nyomul utánunk a réginel tisztább új meg új nemzedék: a daloshitű cserkésziük.

Az öntudatos magyar ifjúság ünnepét *Kessler Edgar*, a MAKK alelnöke a következő szavakkal nyitotta meg: Mi vagyunk az ígéret. Azzal az öntudattal közeledünk a társadalomba, hogy javítani vagyunk hivatottak. Kegyetlen szél verte szét a régi erdőt. Odaveszett sok javunk, de a világ-vihar, a megváltó, tisztító Isten-szele elpusztította a régi hibákat is. Nemesebb jövőt ígérő friss rügyfakadás: mi nem kívánjuk vissza a multat. Irtózunk a vértől, a gonosz egymásraacsarkodásoktól, minden hazugságtól és áldicsóségtől. *Az ideálunk, a célunk, az ígéretünk: béke! szeretet!* Közös sorsunk: az új formában adott életlehetőség fokozott magyarságra, muszáj nagy magunkbafordulásra kényszerít. Veszélyben a nyelvünk, a kulturánk, a falunk, a városunk, nem szabad most felelősségtelenül akármivel foglalkoznunk. Belénk kell, hogy súlyosodjék a megértése: ha nem állunk minden erőnkkel a népek versenyébe, lemaradunk, elvesztettük a jövőnket kétszeresen, mert saját hibánkból veszítettük el. Hitet vallunk ma önbizalmunk mellett: egész fiatalságunkkal készülünk a versenybíró jó munkára, az az igyekeztünk, hogy az itteni magyarság céltudatos vezetőosztályává fejlődjünk. Sok küzdelem vár ránk, de az Isten szele szeretetet hozott és a munkában, még a szomorúságainkban sem tagadjuk meg a magunkbafogadott szent üzenetet. Keményen ragaszkodunk természetes jogainkhoz, nyelvhez, valláshoz, kulturához, hagyományainkhoz, de a nacionalizmusunk tiszta. Nem anyagosítja el semmi hatalomöszlön, semmi urhatnomság. Nem beszöggelt végeredmény, csak állomás a Krisztus-lelkű internacionalizmus felé. Magyarságunk szét tud szélesedni az egész em-

beriség szeretetébe, ki tud magasztosodni a Krisztus mindent-megértésébe.

A pozsonyi magyar cserkészek elénekelték ezután a tüzes *cserkésziindulót*. Az új erő, a javulást ígérő önbizalom látása, mindig újra és újra lelkesedéssel tölti el a jövő irányításából többé-kevésbé már kihullott idősembereket. Valahányszor a cserkésziinduló kopogtatja fel a lemondás rideg zárkájába mélyeszlett álmodkat: erős villanyütést, lelki nagy örömfakadást érez az öreg magyar. Jól ismerik már a nótát Pozsonyban, de a büszkén csengő kiáltás: *Amerre nézünk, megterem A győzelem, a győzelem!* nem vénül mindennapivá soha. Ez a dal ezredszer is: szent A jövő himnusza.

Az egészséges jövőkialakulás legigazibb jele, ha az élet harcosai nem különítik el magukat egyedül valóvá, hanem keresik és erőssé teszik a viszonyt maguk és eljövendő harcos utódaik: az új nemzedék között A magyar ifjúság most új ösvényt tapos, a fiatal szép liliumos zászlót követi. Az új élethez, új szellemhez nehéz eljutni olyannak, aki nem kőgyerekkorától a cserkészmozgalomé, — de aki ifju tüzét és lelkesedését az élet harcai közt is megőrizte, az oda tud simulni iljan vágyó lelkesedéssel az új fiúk szívéhez, megérti az új dalt, új hitet és mély tanáccsal, odaadó barátsággal rezonál az új életmozdulásra. Amikor a pozsonyi ünnepen a szlovenszkói magyar szellemi élet harcosai baráti kézszerítésre hajoltak a minden jövővívások legelején sorakozó fiatalsághoz, olyan természeti fontosságú volt a szavuk, mint a tavasz érzésre melegítő simogatása, mely jóváhagyja és segíti a nagy új-indulást és a meglelt világ áldását adja az életrefeszülő friss rügyekre.

Ölvedi László ifjúságunk hivatásáról beszélt. Bármilyen vérből is származott be valaki a magyarságba, a *magyar lelki egység* tagjává vált és természetes kötelessége mélyen kivenni részét a magyar lélek minden öröméből és szomorúságából. Csak az lehet a társadalom munkás, alkotó tagja, aki tudatában van versenyre-hivatottságának és a népek létért való tisztességes küzdelmébe erős nekigyürközéssel áll be nemzetéért. A magyar fiúnak nem szabad eltagadnia tehetségeit, nem szabad meghuzódnia az észrevéltenségben. Korá gyermekségétől edzenie, művelnie kell magát, készülnie kell a magyarságért vivandó életharcra. Zuhogtassa át magán

a magyar fiu a fájdalom és öröm teljességében a nemzete lelkét: s legyen aztán minden megnyilatkozása öntudat, nyílt vallás: mit érzek, mit akarok. A megalkuvás nem férfierény. Ha a magyar fiu élethivatásának tekintli a nemzetéért való munkát, egyenrangú társává válik minden öntudatos nép fiának és szent, egyetemes, közös ideáloknál minden becsületesen küzdő munkás kézzel összetalálkozhatik. Az itteni magyar ifjuság hivatása az, hogy jó magyar legyen, egy bajbajutott nép új életbimbója, megtörhetetlen szebb jövője. Ölvédi a *cserkészletben* látja a magyar ifjuság problémájának teljes megoldását: abban a minden népnél egyformán terjedő egészséges nemzeti mozgalomban, mely a fiut népe öntudatos munkásává fejleszti és nagyszerű programjával a mindenütt helytálló, lovagi becsületű társadalmi ember: a *férfi* remek ideálját igéri megteremteni.

Tamás Lajos a lelket őszintére nyitó igaz barátság, a lelki egybehangelődés költője, aki a tenyerek nagy találkozását: az összetartást hirdeti. Ezért áll oly közel az új ifjusághoz. Az a *baráti szeretet*, mely kívánatos gyönyörűként csillogtatta magát az ünnepélyen felolvasott két költeményében: kedves ismerősként ereszkedik be a cserkésziuba. Hisz van-e mélyebb, igazabb barátság, mint az a testvérézés, amit a fiuk lábori nagy egymásraultaltsága, a vidám játék, a kis és nagy cserkészek őszinte viszonya termel.

Jankovics Marcell dr. a Toldy Kör elnöke atyai szeretettől áthatott lelkesítő szónoklatában hatalmas megszívlelnivalókat ajándékozott a szlovenszkói magyar ifjuságnak. Az ifjuság és az irodalom: ez a két gyönyörű megnyilatkozása a nemzet életrevalóságának és élniakarásának egymásra kell, hogy találjon. Az irodalom az, ami a nemzetből halhatatlan. Az ifjuság lelke: a nemzet halhatatlanságának élő hangszere, az a hur, melyen a nemzet gényusza játszik. A magyar ifjuság feladata a magyar lélek halhatatlanságát, az irodalmat megérteni, magáévá tenni és tisztán tovább adni. Ha a fiatal lelket nem az otthon, a haza, a fajszereretet ihlette meg, akkor az a lélek hamisan csendül, tompa vagy fakó hangot ad. Az irodalomban a nemzeti lélek varázstüzének kell átpezzselni mindent, 'miként a naprendszerben a nap fényének és hevének. Az a magyar ifjuság, mely hivatást érez nemcsak a továbbadásra, hanem az alkotásra is,

ne feledje el, hogy minden munkája csak akkor válik a nemzet halhatatlan lelkének részecskéjévé, ha azt a magyar gényusz heve hatja át. Maroknyi nemzetünk legékesebb virága, fajunk élő jövője: magyar ifjuságunk maradjon mindig és mindenütt alkotó része a halhatatlan lelkű magyar közösségnek s válassza jelszavául: tovább adni és alkotni — és újra tovább adni és alkotni! Ez az egyedüli út, hogy ezer év után is beszéljék még a nyelvünket a késő unokák.

Ölvédi László fájának mélységes tragikumát éli át minden költeményében. Szavallata mindannyiszor megrázó erejű. Bus nehézségeket támaszt az emberek mindennapi szivejárásában, hogy aztán annál nagyobb lüktetésbe, szikrás föllobbanásra villanyozza a gondolatok mélyén sulyosodó örök javulás hitet. Pozsonyi szereplésében új hangot szólaltatott meg magából: az életkedvű új ifjusághoz való csatlakozása büszkeségét, A cserkészekhez írt verseit szavallta el. Az új ifjuság az erdőn magáévá tette az Istent és a hit, a belső nagy célmeqlátás, a közvetlen átérés megtántoríthatatlan igazságával indul a jövőt meghódítani; ahol minden lovagias versenytárs Krisztusban élő szeretettel ad egymásnak megértő kezet. Az erdei fiuk rajongó hite, önbizalma, belső parancsnak: sajátmaguknak engedelmeskedése adta Ölvédi László lelkébe azt a várást, melyet most az új fiatalság győzelmes erő kifejtéséhez füz, azt a testvéri szeretetet, melyen nemcsak minden pozsonyi, de minden szlovenszkói magyar cserkész, a legkisebb is, osztozkodik és az öntudatos magyar ifjuság mozgalmának azt a hívő értékelését, melyet versek formájában juttat el mi idenhová, ahol szeretettel várják a szavát.

Szlovenszkó öntudatos magyar ifjusága megkapta Pozsonyban az első nagy elismerést: az élet porondján küzdők baráti kéznyújtását, buzdító tanácsát, — céljának, ideáljának, *krisztusi békét vágyó jómunkás magyarságjának* helyeslését — és a teljes bizalmat.

Pályázat.

A „Diáknaptár“ szerkesztősége egy kirándulás leírására pályázatot hirdet. Az érdekesen megírt kiránduláshoz lehetőleg eredeti fényképfelvételek is csatolandók, vagy klisírozható tusrájzok. A pályázat határideje: 1926. március hó 1. Jutalom: I. díj: két értékes könyv, II. díj: egy érdekes könyv. A pályanyertes műveket az 1926/27-ik évi Diáknaptár közli. A pályamunkákat — a szerző pontos címével együtt — „Dr. Wallentinyi Samu kolléga úrnál tanár Prešov, Hodžova ul. 1.“ címre kell küldeni.

A „Diáknaptár“
szerkesztősége.

Fiuk a Hanyban.

Elbeszélés az ifjuság számára. A Mi Lapunk eredeti diákregénye. Irla: Mátrai Quidó.

II. A fordulat.

Ispánky Elemér és Kari büszkeségtől dagadó kebellemel hazáig Berregő sikeres vízrebocsátása után. Ismerőseik és társaik seregestül kísérték őket s egyik a másikat lécitálta túl a motorcsónak magasztalásával s a két fiú ügyességének emlegetésével.

— Holnap mi is beülelünk, — mondották vacsora miatt nővérei. — Arról szó sem lehet! — jelentette ki Elemér határozottan. S talán többet is mondott volna még ebben a hangnemben, de atyja tekintete sokatmondóan megállt rajta, tehát elhallgatott.

— Ez nem lányoknak való sport, — mondotta aztán Elemér mentegetődzve. — Befröccsen a víz, átmedvesedjétek. A motor is gyenge; a víz folyásával szemben Karit is alig bírja el.

— De veszedelmes a Dunán, haj! — szölt bele Kari is a maga gyerekes beszédmódján, segítve bátyjának.

— Valóban veszedelmes? — kérdezte mamájuk Elemérhez fordúlva.

— Igen, veszedelmes, — felelte ez készségesen, — gondold el, anyus, milyen sodrása van ott a víznek és milyen mély a Duna feneké.

Atyjuk elnevette magát.

— Örülök, hogy beismertétek a veszedelmet. Anyátokkal együtt aggódtunk a partról miattatok s vádoltuk magunkat engedékenységünk miatt.

— De apus, riadt fel Elemér, ki észrevette, hogy ennek a beszédnek valami rájuk nézve sérelmes intézkedés lesz a folytatása. — Ne félts bennünket, ha csak ketten ülének benne és nem hullámos a víz felszine, egy kis vigyázzal kikerüljük a veszedelmeket.

— Már késő, drága fiam, — nevetett Ispánky ur jókedvűen. — Atviteljük a csónakot a vaskutaicskai tóra, ott sokkal megfelelőbb helye lesz neki.

— De apus, az messze van ide, — tiltakozott Kari.

— És a városi hatóság meg sem engedi, — szölt Elemér is, — az ott halastó, Berregő csavarja a halakat agyonpaskolja...

— Csak biztatók azt rám, — intette le őket az atyjuk. — Micsoda dolog volna az, hogy Kari legyen az egyetlen utas, holott Károly bácsitok négy személyre készítette, tehát két lánytestvérüket is számításba vette... A vaskutaicskai tó nyugodt vízén beleülelhetnek a lányok is!

A két leány tapsolt örömeiben; a fiuk ellenben lesüllyesztették fejüket. Nem tetszett nekik, hogy nővéreikkel kell osztozniuk a csónakon és a dicsőségben. De nem mertek szólni semmit. A családban olyan volt a fegyelem, hogy az apai döntés ellen hiábavaló lett volna minden lázadózás.

Másnap már a vaskutaicskai nagy tavon siklott Berregő s a középső ülésen a fiuk nővérei ültek. A fiuk hamar belátták, hogy nem lesz okuk a cserélt megbánni. A szorgalmas kis motor itt sokkal szabadabban fejtette ki erejét, mint a folyóvízben és kisebb megterhelést jelentett neki itt a négy személy, mint ott a kettő.

A kiránduló hely közönsége is ugyanazt az érdeklődést tanúsította, mint amiben odabent volt részük. A hegyek közti pompás helyet vasárnap délután előzőnlőtte a város szabadba vágó közönsége s hemzsegett a tó felszine a csónakok sokaságától. Itt tűnt csak ki, mi a motorcsónak! A kézzel hajtott csónakok lassu és esetlen mozgásához viszonyítva Berregő gyors és szabályos mozgását látni is gyönyörűség volt! A fiuk élvezték is ám a diadalt és a kíváncsi s vágyakozó szemek pergőtüzeinek fényességét.

Ezen a vasárnapi délután iskolatársaik és fiatal ismerőseik teljes számban vonultak ki Vaskutaicskára. Ott szorongtak a parton a közönség tömegében, köszöntgetésekkel, integetésekkel, hangos és vidám kurjongatásokkal próbálták Elemér és Kari figyelmét magukra vonni, de ez nagyon kevés esetben sikerült nekik. A két fiú mintha észre sem vette volna őket. Itt ott kikötöttek s olyankor egy Pálffy

vagy Wenckheim grótot, esetleg egy Palugyay fiút vettek a csónakba, — ezek voltak az intézet legelőkelőbb növendékei, kiknek feje felett még sem lehetett már elnézni — de ezzel is csak az érdeklődést fokozták maguk iránt. A többi aztán annál inkább törte a kívánczóság.

Imre és Géza is ott állottak a parton a tömegben és várták, hogy rájuk kerül a sor, mint Elemér megígérte Gézának, bár csak magának.

— Csak jöjj ki holnap, ha meglátlak, érted megyek. — hangzott az ígért.

Csakhamar ott is termett mellettük a csónakkal Rokonok ültek benne, azokat kiengedte a partra s aztán hívta Gézát.

— Elemér, engedj meg, hogy barátommal, Laczkó Imrével megismertesselek. Ipariskolai növendék. Csónakotok őt különösen érdekli. Ha megengedné, hogy ő is beszálljon velem...

Géza nem kis elfogódottsággal mondotta ezt. Láta, mennyire lefoglalták az ismerősök és rokonok Berregőt, mennyire kényeztették a két fiút... Hát félt, hogy terve nem sikerül.

— Bocsáss meg, — válaszolt Elemér udvariasan, de elég hidegen, — de most nem kötünk ismeretségeket. Laczkó urat is szívesen látjuk majd a Berregőn vendügnkül, de majd máskor.

Géza már a csónakban állt és Imre is belépőben volt. Elgondolható, hogy Elemér szavait mily kellemetlen érzéssel fogadták.

— Új, kérék, ide a közepre. — biztatta Gézát, midőn az pillanatra tétovázva állt.

— Köszönöm; barátom nélkül én sem ülök be, — jelentette ki Géza s arca a megrögzöttségtől elborult lángoló vörösbe.

— De Géza, csak nem fogsz megsértődni? Beláthatod jelenlegi helyzetünket! — szölt rá Elemér.

— Nem, nem! — próbált amaz nyugodtan mentegetőzni! — Eszembe sincs nehezteni. Magatok tudjátok legjobban, hogy mit csináljatok, de ti is beláthatjátok, hogy barátomat, kivel együtt jöttem ki, nem hagyhatom magára.

Géza ezzel kilépett és Imrével együtt eltűnt a tömegben. Elemér meglepődve nézett utánuk, de csakhamar körülfogták más bekívánczók és azokra fordult figyelme.

— Hogyan viselkedtetek ma iskolatársaitokkal szemben? — kérdezte Ispánky ur, mikor vasárnap este Vaskutaicskáról hazafelé tartott fiaival.

Elemér elpirult. Arra gondolt az első pillanatban, hogy talán Géza panasza ment ellene atyjához.

— Mire gondolsz apus, hogy ezt a szemrehányást teszed nekünk? — kérdezte óvatosan.

— Láttam, hogy nagyon ridegek voltatok irántuk és nagyon fölényesen vettétek a velük való érintkezést, midőn azok a csónakba kéredeztek. Kettőt, — ha rosszul nem láttam, — ott a beszögellő szikla közelében, — ki is utasítottál.

Elemér fellélegzett.

— Erről szó sem lehet, — mentegette magát most már nyugodtabban a fiú.

— Egyszerre husz is akart beleülni, — segített neki Kari, — de szépen elsüllyedtünk volna a víz alá, haj!

Apja megfenyegette újjával.

— Hallgass! Te is lehettél volna olyan szives, hogy kiszállj néha Berregőből. Talán azt gondold, hogy nálad nélkül nem is bír menni az a csónak, mi? Minek állandóan benne tanyáznod?

— Ugyan papa...

Ispánky úr komolyan folytatta:

— Elvárom, hogy ne legyetek gögösek és udvariatlanok társaikkal szemben. Engedjétek be őket a Berregőbe és örüljétek, hogy örömet okozhattok nekik vele.

— De papa, hisz ez lehetetlen! Gondold el, hogy csak hozzánk jár majd hatszáz fiú... Hát akkor még a többi intézet? — védekezett Elemér. — S ezek mind szívesen beleülnek. Hisz akkor pár hónap alatt odalez Berregőbe.

— Szót se! Ez csak kifogás. Egy kis jóakarattal sor juthat igen sok fiúra, holott olyan nagyon sokan nem is voltak idekűnn.

— Pedig de sokan voltak, haj! — Tóditotta Kari. — Volt, aki ott hirtelenében akart bemutatkozni és mindjárt bele is tűni. Ugye, Elemér?

Elemérnek eszébe jutott Géza és annak barátja. Ezt az egy esetet öltöztette Kari föl bességébe. Nem akarta öccsét megszegyeníteni, hát inkább hallgatott.

Elemért ezen atyái beszélgetés után határozottan bántotta a Gézával történt összetűzés. Érezte, hogy igaza van atyjának s ennek következtében heves szemrehányásokat tett magának.

Másnap nagy kedvességgel köszöntötte Gézát az iskolában, hogy hibáját jóvátegye.

— Miért hagytál ott tegnap? — kérdezte tőle a kiengesztelődést keresve. — Ugye megharagudtál? De ne légy igazságtalan velem szemben. Hiszen láthatad, minő ostromnak voltam kitéve. Csoda-e, ha ilyen körülmények közt nem találja föl magát az ember?

— No nem nagy baj, — nyugtatta meg Géza, kinek szívéből már szállt minden keserűség. — Mindenkinek nem lehetnek szolgálatára.

— De neked és barátodnak akarunk szolgálatára lenni s a tegnapi hibát minél előbb jóvá óhajtjuk tenni.

— Én örömmel ráállok; Laczkó Imre még örömesebb, mert neki ilyen komoly szándékai vannak Berregővel. Szeretne ennek mintájára ő is egy motoresónakot összeállítani... Ha sikerül neki, a nagy szünidőben avval fogjuk a Hanyt és a Fertőt bekalandozni.

Elemér mosolygott. Tudta jól, mennyire lelkesedik Géza a Hanságért és a Fertőért, hiszen mióta tanulóársak, számtalanszor mesélt neki is róla.

— Ejnye, majdnem féltékenyű tesztek, — mondta, — légy nyugodt, Berregő minden tekintetben rendelkezésére áll barátodnak!

— Köszönöm!

— Barátod vagy nagyon ügyes fiú, vagy élénk képzelettel van megáldva. Ilyen szándékkal, — tudomásom szerint, — még senki sem közeledett Berregőhöz. Adja Isten, hogy terveteket sikerre vihessétek... Azt hiszem, mi minden délután kimegyünk, hozd el magaddal minél előbb.

Géza halásan szorította meg barátja kezét.

Az Ispánky fiúk módszer-változása hamar ismeretes lett a pozsonyi ifjuság körében. Micsoda zarándokolás kezdődött meg Vaskutacsákára! Egyik a másikat hívta; a kis motornak ugyancsak volt ám mit szenvednie! De állta a sarat, akárcsak gazdái, kik fáradhatatlanul szolgálták ki vendégeiket.

Géza és Imre az elsők közt termettek künn. Imre alaposan megfigyelte és átvizsgálta az egész Berregőt. El volt ragadtatva. Egy-kettőre megtanulta a kezelését is. De aztán elkomorodva ismerte be:

— Ezt nem tudom megcsinálni; Egészen különleges gyártmányú finomságok ezek. Azonkívül a motor a csónakhoz, a csónak pedig a motornak és propellernek megfelelően van előállítva.

Elemér tagadhatatlanul örült e beismerésnek s büszkén nézett végig Berregőn.

— Akkor hát vége a Fertő és Hanság beutazásának? kérdezte Géza riadtan.

— Hát más módot kell kitalálnunk, az bizonyos.

— Pedig én már úgy beleélttem magamat, — folytatta amaz elszomorodva.

— Ha nem kellene a Balatonra mennünk apáékka, veletek tartanék és felajánlanám közös használatra a Berregőt, — vágott közbe Elemér, ki észrevette Géza elszorítódását. — Annyit hallottam már Gézától felőle, hogy magam is szívesen mennék oda, hogy lássam azt a hanyi világot.

— Hát álom egy világ az, annyi bizonyos, — mondotta Imre. — Egy ősvilágrész kicsi kiadásban; egy titkokkal kevélykedő ingovány, magyar dzsungelvidék, amelynek, sajnos, most már hamarosan vége lesz.

— Miért? Hogyan? — Érdeklődött Elemér, miközben a motor munkáját lassította, hogy ne csapjon akkora zajt a hajtócsavar és jobban hallhassa, amit Imre mond. A Hanság és a Fertő valóban nagyon érdekelte s azok után miket Gézától hallott a Hanyról, most különösnek találta Imrének azt a kijelentését, hogy annak most már hamarosan vége lesz és vége lehet!

Imre röviden elmondotta, hogy a Fertőtől a Hanságon át egy hosszú csatornát ástak, melyen át a Hanság vizét levezetik a Dunába.

— Már a végső és befejező munkálatokat végzik rajta. Ha aztán ez a csatorna öszre megnyílik, vége lesz a Hanynak, a nád- és kákareneteknek, az állóvizek mesébe illő birodalmának, mert hamarosan ki fogják száritani és művelés alá fogni.

— Már az öszre megtörténik az? — kérdezte Géza összeretenyve.

— Úgy hallok, — bizonyította Imre, — s nemrég is irtak hazulról, hogy a csatorna már végig kész s már csak a gátakon és zsilipeken dolgoznak még. Ezzel persze hamar készen lesznek és akkor megindítják a Hany ősvizét lefelé rajta.

— Elvesztjük ezt a különleges területet, mielőtt megismerhetjük volna, — füzte hozzá szomorúan Géza.

— Igazán kár érte, tette hozzá Elemér is, — ha nem volna már megállapított dolog nyári balatoni tartózkodásunk, azonnal felajánlanám Berregőt. Elmennék együtt, hogy bejárjuk és megismerhessük ezt a halálra ítélt világot, ahol Hany Istók élt valaha.

— Az emberek mindenből kivetkőztetik ezt a világot, ami érdekes és vonzó természeti szépség, — fakadt ki Géza haragosan.

Aztán hirtelen abbamaradt a társalgás, mert a parton álló fiúk türelmet veszttve kiabálni kezdtek:

— Még nem szálltok ki? Elég lehetne már! Mi is szeretnénk már sorra kerülni.

— Igazuk van, — állapította meg Géza, — mi nagyon sokáig élvezttük már a Berregőt. Gyerünk és adjunk helyet másoknak. (Folytatjuk.)

FAKADÓ RÜGYEK

A hómezők repülőgépe.

Alig vártuk a hó megérkezését. Az ifjuság és a hóért rajongó öregek rögtön abbahagytak mindent s nekiláttak a készülődésnek. A szoba zugából előkerültek a hótalpak, a hómezők repülőgépei. A portól belepert deszkákat letisztítják, befagyúzzák. Rászerelik a szíjakat s egy-

szerre olyan mosolygós ábrázolja lesz a sínek.

Majd megindul a népvándorlás a szabadba. Feszés norvég nadrágok, lengyel bugyogók, gavalléros bricseszek masiroznak a kanyargós utakon. A hatalmas bakancsból kilátszik a színes angol harisnya s óriás kezekre szabott keztyűk szorongalják a fegyvert, a síl. Mindenki víg és hangos. S alig csatolódott a lábhoz a vékony

deszkapár, máris messze táncol a szvetter és kipirult arcocskák kandikálnak elő a hősapkák alól. A néma hőmező piroszposzsgás emberek vídamságától zajos. . . .

A téli sportok egyik legszebb és legegészségesebb faja a síelés. Már a hatodik században megemlékeznek róla. A finneket „síkló-finnek”-nek nevezték. Kanadában az elől szélesen gömbölyödő hótalpakat használják. Nálunk csak a jelen század elején terjedt el e nemes sport; míg a világháborúban rájöttek, hogy többméteres hóban is zajtalanul lehet megközelíteni a sível az ellenséget.

A hosszú sítalpakat egyformán jól tudják használni síkon és lejtőn. Hegyre fel persze csak lassan haladhat a sielő, de ez a sebesség messze felülmulja a gyalogjáró sebességét. A hótalppal az ember olyan helyre is eljuthat, ahová a gyalogos álmában sem merne gondolni. A lefelé való síklásnál meg nagyszerűbb élvezetet csak kevesen találtak ki. Az ugrás csak a nagyon gyakorlottaknak való, de ez aztán ámulatba ejti a nem sielőt is.

A síelés a szánkázás és a korcsolyázás örömeit egyesíti magában. És aki egyszer beleizlett ebbe az isteni élvezetbe, az többet le nem mond róla. Boldog, ha csak néhány pillanatig is a Meseország lakója lehet. A sí megedzi a penészvirágokat és az elsatnyult emberekből természetimádókat fejleszt.

Ezért rajta, fiuk; kössetek hótalpakat és höss . . . ki a szabadba, a hőmezők végtelen fehérségébe!

Eleőd Huba VII. o. fg. tan.

Jegyzet: A jelen cikkkecske kissé sokat ölel fel s fél a részletek kiszínezésétől, ami csak emelné előadását. Több gyakorlás és remekíróink figyelmes tanulmányozása ügyesítené a szerző tollát. Rajta hát!

Versírás közben.*

*Mint bűvös hárfa olyan a lelkem,
Zsibongva zsong csodás meséket.
Pengei halkán a dalos élet,
Varázsos ujjú száz Tavasz-szellem.*

*A fehér hárfa titkos danája
Tündéri, játszi himnuszba olvad.
Elragad engem az Álom-honnak
Tavaszt lehelő bíbor ajkára . . .*

*Mikor aztán már száz-ezer dallam,
Zúgó, színes szó feszít ajkam;
Szememben lángol millió, nagy álom:*

Papírt ragadok gyorsan kezembe

Belebámulva a végtelenbe —

S órákon át a tollamat rágom . . .

Horváth Ferenc. VIII. o. tan.

*) A szonett-forma követelményeit jól eltalálta a szerző. Egyes kifejezései keresettek. A kezdők tipikus hibáját, a jelző-halmazást kerülje a jövőben!

HIREK

Rakottyay Gyula

gyáros, a lučeneci cserkészcsapat tiszteletbeli tagja és legnagyobb jötevője, január 18-án hosszas és kínos szenvedés után, munkás életének 42-ik évében, az Úrban elhunyt. Január 20-án lefolyt temetésén Losonc városának minden rendű és rangú polgára vett részt. Virággal, koszoruk sokaságával halmozták el ravatalát annak az embernek, aki annyi humánus intézménynek életet adó lelke volt, aki csak jót tudott tenni. A losonci cserkészek testületileg vettek részt utolsó után s a gyászszekér két oldalán ők kísérték el oda, ahonnan visszatérés nincs. Igen sok jót tett a losonci cserkészekkel. Emlékét a hű cserkészfiuk örökre fogják megőrizni. Nyugodjék békében!

Kosztolányi Gyula

A komáromi főgimnázium Jókai cserkészcsapatjának legdélcegebb tagja és büszkesége, Kosztolányi Gyula, ki az érettségi után októberben Josefovba vonult be katonának, hogy honvédelmi kötelezettségének is eleget tegyen, tüdőgyulladásban az elmúlt év végén meghalt. Feketébe öltözött a Jókai csapat fehér selyem lobogója és volt apród társai fájdalommal siratják egyik legkedvesebb segédtisztüket. Meghalt a szeretetlen idegenségben szívében a liliummal, lelkében a vággyal, hogy még egyszer lássa szeretteit. Vágya nem teljesedett be: ő, aki csak szeretni tudott, halálos ágyán nem érezhetett senkit, senkit, aki szeretettel lefogta volna a szemét. De a lilium az övé maradt. Azt elvitte a sírjába, mert a lilium a cserkészszeretet és a szeretet felett a halálnak sincs diadala. — December 29 én volt cserkész társai némán vonultak be a Szt. András templomba feketével átvont cserkész zászlóval, hol parancsnokuk gyászmisét mondott a kedves cserkész és jó tanítvány emlékéért. Imára kulcsolódtak a kezek és tompa suhogással hajolt meg az oltár előtt az a zászló, melyet a ő raja csináltatott. Egy reménnyel újra több hullott a sírba, újra elhervadt egy lilium, egy igaz cserkészzel újra kevesebb van a földön. A templom borongós csöndjében tompán szálltak a sóhajok és nagy kínzó könnyecsek hulltak alá társai szomorú szeméből. — Január 2-án temették el Megyericsirétről a bogyaréti sírkertbe. Sírjánál Biró Lúcián tanár, Darvas Andor volt cserkész társa és Legát József volt osztálytársa bucsuztatták el. — Kedves Gyula:

Vizszintesen: 1. A világ legmagasabb építménye. 2. A templom alkotó része. 3. A pacsirta latinul. 4. Kuszónövény. 5) Aki egyik hegyről a másikra megy. 6) Aki eltesz valamit, az teszi. 7. A verssorok végén van. 8. Ázsiai nép. 9. A tudomány állapítja meg. 10. Régente az ír ige helyett használták. 11. Vadregényes völgy Trencsén megyében, hol a nyáron a „Kiskárpátok“ cserkészcsapat táborozott. 12. Hol mindenféle zenét tanítanak. Függetlenül: 1. Európa legmagasabb hegye. 15. Fiunév. 14. A him neve másképp. 15. Az erdőben sok van ilyen. 16. Igekötő. 17. Régi sulymérték. 2. Aki tanul, az. 18. Rag. 10. Víz állat, visszafelé jár. 19. Időhatározószó. 20. Női név. 21. Az Amazon egyik baloldali mellékfolyója

Jegyzet. A megfejtést levelezőlapon kell beküldeni március hó 10-éig. A nyertes értékes könyvjutalmat kap.

A decemberi fejtörő megfejtése.

1) *Keresztstőrejtvény.* Vizszintesen: 1 Tamás Lajos. 2 nagyapa. 3 kán. 4 ipa. 5 pár. 6 ara. 7 rab. 8 ha 9 ál. 10 May. 11 Arany János. 12 analfabeta. 13 orr. 14 mag. 15 rév. 16 óra. 17 ad. 18 sós. 19 vő. 20 te. 21 Kenyérmező. 22 mező Függetlenül: 1 lánc 23 fa 12 A Mi Lapunk. 4 ipar, 24 rén. 25 míg, 26 pára 27 is. 28 arab. 29 -nál 30 arató. 31 szak. 32 fogadósné 33. párnahaj. 34 ir, 35 anatómia- 36 borotva. 37 érett. 38 Karthágó. 39 evez. 40 asztalos. 41. telő.

2) *Számtani fejtörő* A két egyenlet: $x + y = 35$; $2x + 4y = 98$; ebből megtudod, hogy a nyulak száma 14, a fécánoké 21.

3) *Beliüregjtvény:* Teknősbéka.

4) *Rákvers:* tér—rét

Nyertes: Sáfáry László VI o. tan Munkácsévo. „A Mi Lapunk“ VI ik évfolyamát ingyen kapja.

Helyesen megfejtették: Ádám Gyula, Csáder László és Mihály, Farkas Antal, Fukács Nándor, Greguss Nándor, Hegedüs Flórián, Haba Tibor, Major József, Makó Gyula, Popovics János, Spielmann testvérek, Sáfáry László, Skultéty László, Váradi Izabella és Sárika, Vári Iván, Weber Károly, Wurm Gyula.

Olvasóinktól és jóakaróinktól érkezett sok kedves újévi üdvözléért e helyt mondunk hálás köszönetet. A jó Isten áldja meg mindnyájukat! — V... R... (Uh. Skalice) Prózátad szivesebben olvassuk. A versnek tömörnek és kifejezőnek kell lennie és ügyelni kell ám a Pegazus paripára, hogy szélsőségekbe ne ragadjon! S... Gy. (Várna)

„Ha jössz s szívembe zárlak én,
A börtönt hol huszonheten
Bontunk e „rab-gyöngy életen“
Számálhatatlan sok csomót:
Vig intézetnek képzelem,
Hol aprógondos életem

Oly mesészep volt egykoron...

Te, jó fiu, mesélj, mesélj...“

irod „A Mi Lapunkról. Pajtás a ragaszkodásod nagyon jól esik nekünk és szívből örvendünk, hogy katóna életedbe sugárt és derüt hoztunk. Egyik versedet alkalomadtán közölni fogjuk. E... A... (Körmöcbánya) Egyik versét a közölhetők közé soroltuk. Érzelmek sokszor tulszofoltak és mesterkéltek. Egyszerűsége és őszintesége törekedjen és ne feledje el, hogy az ifjuságnak ir! P... J... I... (K huta). Az esemény kissé elnyújtott és néha prózává lapsodik. Szives figyelmét nagyon köszönjük, de ezt a balladáját nem használhatjuk föl. Czíper. A versdedben megnyilatkozó hangulatot ügyes képekkel fejezed be. Jelenleg annyi költemény van raktáron, hogy csak azokat közölhetjük, amelyek a legszigorubb kritika kalapács-ütését is kiállják. Erre pedig még várnod kell! U I. (Kassa) Elismerjük beküldött költeményének szépségét, de nekünk elsősorban az ifjuság izlésének megfelelő dolgok kellene. Egyetlen kifogásunk verse ellen az, hogy nem A Mi Lapunk-ba való! M... A... (K... huta) A fennli üzenet neked is szól azzal a megjegyzéssel, hogy tőled inkább prózát kérünk D. A. (Komárom) A beküldött dolgok közül válogatunk. Kerüljön ilyen szembeütő germanizmusokat, mint pl. egy sóhaj, egy halk ima. B... I... (Perečin) Ugy látszik, sokat olvasta Adyt, mert hatása erősen kicsendül veséből, Nem baj! Mindegyik köllő a nagyok munkáján nevelődik és csak később bontakozik ki egyénisége. Talentuma van az íráshoz. Mási kérünk. I... B... (R-szombat) Versdedben tulsokat markolsz. Tűz és erő füti lelkedet, de még se lehet ilyen vakmerőséggel neki vágni a költészetnek. Több őszinteségre és bensőségre kell törekedned Béla pajtás! V... L... (R-szombat) Tudsz a szavakkal bánni, de még tanulnod kell, hogy verseid a közölhetőség mértékét megüssék. Szívélyes üdvözlét! O... S... (Körmöc) Verseid költői lélekről tanuskodnak. Kissé még terjengősek, hangulatuk és beállítasuk néha elcsépelt, de ez ne aggasszon. Bizunk benne, hogy idővel jobbat is fogsz irni. Horváth Ferenc (Ujvár) Csak szólis bátran Lajos bácsinak. Ez nemcsak a kor megbecsülése, de az igazi bizalomnak a kifejezője is, no meg régi magyar szokás, kedves öcsém. Öt okt-i szám elment. Oppé S. (Bpest) Örvendek, hogy a Jókai emlékkönyv tetszik. Irodalomtörténelileg is igen becses mű. A pénzzel, mint tavaly, várok. Most is két szám megy! Üdv! Pap K. Margitka (Farkasd) Örvendek, hogy A Mi Lapunkat úgy megszerette. Csak szeresse tovább is és olvassgassa szorgalmasan, tanilva szórakoztat és szórakoztatva gyönyörködtel. Uj barátokat is szerezhet neki! Irman Klára (Pozsony) Az adott címekre a kért mutatóvány számok elmentek. Csak tessék előfizetőket toborozni! Üdv! Eleőd Huba. A Mi Lapunk köszöni a jó szolgálatot. Miért nem kerested fel személyesen Fenyves doktort a hivatalában? Ő szivesen elbeszélgetne veled és gyönyörű amerikai cserkészlapokat és rengeteg érdekes könyvet tudna neked mutatni. Csak látogasd meg bátran a Franklin-Társulat palotájában; a késő délutáni órákban mindig ott találad. Illik, hogy A Mi Lapunk barátai közelebről is megismerkedjenek egymással. Tóthkárolyi Ibolya (Komárom) Örvendek, hogy A Mi Lapunk tetszik és hűséges olvasója kíván lenni. Terjessze barátai közt is. Mutatóvány számot készséggel küldök. Üdv!